

Krúdy szellemében

– *Előszó egy sorozathoz* –

„Mindenhol evett a hajós e hazában, mértéktartóan, de nagyon figyelmesen, mintha ízekben, fűszerekben, mártásokban, jó szagú hozzávalókban élne tovább egy iratlan műveltség, mely legalább olyan igazi és éppen úgy jelenti Magyarországot, mint a Millenniumi Emlékmű vagy Vargha Gyula összegyűjtött versei. A nemzet nyelvében élt, igen, s nem volt senki a hazában, aki mélyebb hittel, igazibb áhítattal vallotta és hitte ezt, mint Szindbád, a magyar szavak mágiájának tudója és hívője; de a nemzet a hasában is élt, s nem kellett lebecsülni ezt a másik, anyagiassabb kultúrát sem, mely vidéki főzőasszonyok ibrikjeiben rotyogott, pesti szakácsok tepsijeiben kelt varázslatos életre egy-egy sertéspörkölt, halpaprikás vagy vargabéles alakjában...” Márai Sándor írta mindezt mesteréről, Krúdy Gyuláról, az ő emlékének ajánlott Szindbád hazamegy című regényében (1940), amelynek „lapjain ott csillog – Móricz Zsigmond megítélése szerint – a nagy író minden *kivételes* értéke, fölénye, csodálatos művészete”.

„Utazott a hajós az országban – idézzük Márait tovább –, s egy-egy marhapörköltet ugyanazzal az aggódo érdeklődéssel vizsgált meg – a szegedi »Tiszá«-ban vagy a kassai Lőcsei-házban –, mint ahogy megállott régi királyok temetkezési helyei vagy a Halászbástya csipkeívei és függőkertjei előtt. Mindez egység volt, töretlen és örök magyarság: Szindbád ebédelt, s tudta közben, hogy csak az ostoba és irigy, érzéketlen, botfülű, vásott ínnyű ember nem érzékeli a vendéglők és fogadók por-

költillatában, savanyú sörszagában ugyanazt az életérzést, mely eltölti a magyart, mikor Vörösmarty verseit olvassa vagy Szinyei Merse tájképeit nézi. A haza élt a költők és írók szavaiban, élt a tudósok műveiben, élt a névtelen magyarok munkájában, hitében, életmódjában, élt az ősök tetteinek emlékében, élt Erdély, a Hortobágy, a Balaton és a Tatra tájainak derengésében, de legalább úgy élt ebben a szóban is: »bográcsgulyás« – s csak az ostobák, nagyképűek és siketek nem értették ezt. Szindbád ebédelt, s nemcsak azért evett, hogy jóllakjon, hanem kissé áldozott is e pillanatokban valaminek: egy letűnt világot ünnepelt, amikor a magyar még a nyakába kötötte ebédhez az asztalkendőt...”

Méltóbb gondolatokkal, ünnepibb s találhatóbb szavakkal aligha bocsáthatnánk útjára induló új sorozatunkat, amely kéthetenként ezen a helyen a régi és új, jól vagy alig ismert magyar szépirodok, művészek, tudósok, szakácsok és más jelentős személyiségek színes írásából, beszédes gondolataiból idéz; érdekes történetekről szól; ritkán fogyasztott vagy feledésbe ment ételekre, olykor ételváltozatokra, fűszerekre vagy éppen italokra hívja fel a figyelmet. A sokszínű és változatos témákhoz minden alkalommal egy valamilyen szempontból becses ételrecept, továbbá egy művelődéstörténeti értékű kép is kapcsolódik majd. Az *Ízek Magyarországa* sorozat tehát – az idézett Márai-sorok jegyében, tűzhelyeink megtartó erejének hitében – gyöngyszemek füzérért ígéri a gasztronómia tájairól.

Tasnádi Gábor